

Селва Бекр (Египат):

ОДЛАЗАК У ЗООЛОШКИ ВРТ

(*Политика Базар* бр. 902, 26.11.1999.)

Сунце је синуло изненада. Био је хладан зимски дан, облаци се беху сручили на земљу у виду лаког пљуска, а онда се указа небо, плаво и прекрасно. Тајф то примети и, седећи за столом до прозора, диже поглед са списа које је обрађивала. Баци поглед далеко кроз стаклено окно, затим уздахну и рече себи:

– Ах, да ми је да одем до зоолошког врта, да прошетам сат-два с којим било људским бићем! Време је стварно дивно и сунце блиста као млада на венчању!

У њој је нарастало осећање да је у канцеларији, у којој ради с девет других службеника, хладно, да је бела светлост што се расипа из неонске плафоњере меланхолична и да су метални столови, обојени депресивном сивом бојом, с којима јој се поглед судара где год да се окрене, ружни и одбојни. Кроз главу јој прође мисао да би тој просторији више доликовало да буде мртвачница, па још страсније пожелеле да изиђе с посла и оде до зоолошког врта.

Сакупи списе надвоје-натроје и врати их у фиоку. Затим поправи косу рукама, узме ташну и запути се до колегинице која је седела на супротном крају просторије. То је била једина колегиница с којом је Тајф волела да се дружи, јер је била пријатна и културна, а умела је и да лепше од осталих одабере и уклопи гардеробу. Тајф јој ватрено дошапну:

– Пустите посао, Керима, хајде са мном да идемо у зоолошки врт. Види какво је небо и како прекрасно сија сунце а ваздух диван – враћа душу!

У том часу Керима је била заузета трагањем за загубљеним дописом неког од клијената фирме у којој раде она и Тајф. Подиже главу и погледа је зачуђено, па рече:

– Јао дивно – откуд сад то?!

И заћута, враћајући се тражењу изгубљеног акта, који је морала пронаћи: директор је, мало пре тога, беше изгрдио што га још није нашла. Тајф јој, тихим гласом, понови:

– Погле, види како је небо фантастично бистро, а сунце дивно и штедро сија док ми седимо овде у овој мрачној ледари! Хајде, живота ти, да идемо у зоолошки врт!

Керима се насмеја гласно и мало подсмешљиво, не верујући да Тајф о таквој ствари говори тако страсно и озбиљно. Затим учини лаган покрет руком, показујући као да јој је другарица малчице пореметила памећу, па рече:

– Дозови се себи, лудице!

Тајф осети да нема користи да даље убеђује Кериму да пође с њом у зоолошки врт, па је остави да до миле воље трага за оним затуреним актом, а сама пожури низ велико степениште зграде на чијем петом спрату се налази њена фирма. Није ишла лифтом, знајући да је вечито у квару. Од поправки није било вајде јер је стално прептерећен, пошто у згради има мноштво предузећа и државних установа. Избегавала је да се таре о друге људе што су, као и она, силазили низ степенице или се пели уз њих ради својих послова настојећи да их посвршавају током раног преподнева, али се, упркос томе, судари с једним човеком који се пео док је она трком силазила.

– Извините – рече она.

Човек узврати добродушним и ведрим осмехом. Тајф из тога схвати да је прихватио њено извињење, а он је запита на ком се спрату налази пореска управа, где се, како рече, запутио да захтева умањење пореза који му је разрезан. Тајф примети да му је лице округло а глава мала, као у мачака које виђа по сокацима. То јој даде нову вољу и она га упита да ли би пошао с њом у зоолошки врт, јер сунце тако сија и јер је небо изванредно ведро и плаво.

Али човек, који је – Тајф то не беше одмах уочила – био трбушат и обучен у елегантно одело какво носе пословни људи, погледа у њу осмехујући се на сасвим други начин, различит од онога који је запазила на његовом лицу кад му се извинила. Док му је поглед шетао по истакнутим местима на њеном телу, рече јој:

– Запиши мој број телефона и зови ме сутра после девет; данас сам заузет.

Тајф пребледе. Обиђе га силазећи брзо низ степенице, а да му није ни рекла да је одлазак у зоолошки врт кад сунце тако сија и кад је небо изванредно ведро и плаво ваљда нешто најлепше и да човек то тада напросто мора учинити. Била је страховито озлојеђена и није обраћала пажњу на то што су многи мрмљајући негодовали што толико жури и гура се док силази. Кад се нађе ван зграде, на пространим тргу у који се уливало неколико великих улица што се шире градом, дубоко уздахну и, гледајући увис, поново помисли да сунце заиста прекрасно сија и да је небо ванредно плаво и чисто.

Пође мало низ трг размишљајући о људском бићу у чијем би друштву могла провести неко време у зоолошком врту не би ли се осетила срећном и нашла мало топлине. Док је размишљала, приђе јој једна елегантна госпођа тамних очију из којих су зрачили искреност и спокој и упита је да ли зна где се налази нека позната робна кућа. Није познавала град и није знала како да стигне донде. Тајф јој љубазно објасни куда да иде, затим брзо размисли па је позва да пође с њом у зоолошки врт.

Женин лик се одједном промени. Њен израз лица одавао је гнев особе којој су повређени част и достојанство. Бесно се окоми на Тајф говорећи да је она поштена жена, па јој чак и припрети да ће звати полицију ако се сместа не одмакне од ње. Тајф се уплаши толико да није имала снаге ни да објасни зашто је предложила да оду у зоолошки врт, а она жена се журно одаљи од ње, стрељајући је презривим погледима.

Ово нагна Тајф да пређе на другу страну трга, где угледа једног постаријег просјака како седи на земљи и испружене руке тражи милостињу. Даде му неколико гроша, а он их прими с љубазним речима и захвали јој на саосећању и хуманости. Тога часа она осети у њему доброту и полетно га запита да ли би је пратио до зоолошког врта уместо што само седи тако на путу, као урастао у земљу – тако далеко од неба које је ванредно бистро и плаво и од сунца које осваја својим блиставим златним сјајем.

Просјак пренеражено призва божје име молећи Господа да га сачува од сотоне. Било му је истински непријатно јер осети да му се та девојка што стоји пред њим руга. Рече јој да је он бедни просјак који живи од туђе милостиње, да нема ни снаге ни моћи, али да човек не би требало да квари своје добротинство изругивањем. Напокон јој баци њену ситнину и остави је ту где је стајала. Била је збуњена што није успела да га убеди да треба да напусти то место и пође с њом у зоолошки врт.

Ходала је тужна и зачуђена држањем људи у овом граду, који се запрепашћују и подсмевају једној једноставној и лепој жељи да се оде до зоолошког врта, па се, чак, и љуте због позива. А то је, ето, једно од најлепших места у граду који је сад већ препун високих зграда и безбројних продавница што нагоне људе да забораве и да гледају у небо.

Питала се како они уопште подносе свој живот који им пролази, дан за даном, на прљавим и сивим улицама, у трошним кућерцима и хладним собама које и у сред бела дана морају осветљавати мрском белом неонском светлошћу. Идући тако и размишљајући, не обраћајући пажњу ни на шта око себе, нога јој налете на лоптицу неког дечака што се мајао по тротоару. Кад приђе да узме лопту, он јој се осмехну тако лепо да јој срце закуца исто онако као кад беше дигла главу од службених папира и угледала сунце на небу. Она се намах обрадова и орасположи, облаци сете јој се разминуше и она га без оклевања запита да ли би пошао с њом у зоолошки врт.

Дечак се обрадова и плесну ручицама, па стаде скакутати попут птичице кад нађе зрно на тлу. Рече да одувек жели да иде у зоолошки врт, примаче јој се и ухвати је за руку. Гледао ју је у очи као да је желео да је загрли и пољуби. Онда невинно додаде:

– Да, хајдемо одмах!

Тајф није налазила за сходно да му говори зашто жели да иде с њом у зоолошки врт, јер беше осетила да он то савршено схвата и да нема потребе да се на то троше речи. Осим тога, зашто би се и даље губило време на причу? И тако њих двоје закорачише улицом која води ка зоолошком врту. Топлина његове руке изливала се у њену руку и њена душа оживљавала је од његове раздраганости што јој је пружала бескрајну срећу.

Али док су се спремали да пређу улицу, на прозору зграде пред којом их случај беше спојио појави се гојазна жена неуредне косе и, док јој руке беху забављене ширењем рубља по сушили, заповедничким гласом довикну:

– Мали, брже долази горе, јер ако ти ја сиђем просућу ти мозак!

Дечак тужно погледа Тајф у очи, извуче руку из њене и дубоко уздахну, одазивајући се сломљеним гласом:

– Добро, ево ме долазим, мама!

БЕЛЕШКА:

Египатска списатељка Селва Бекр, рођена је у Каиру око 1950. године. Позната је у целоме арапском свету и превођена на све веће светске језике као љути борац против самих идеолошких темеља арапско-исламског друштва у којем жена није једнака с мушкарцем не само према обичају и обичајном праву, већ није то, у већини тих земаља, ни пред грађанским законом. Чести мотиви њених прича су отуђени живот у граду и тешки положај жене у средњеисточном друштву. Због свог ангажмана ова књижевница је и судски прогањана, а књиге јој се не могу наћи у већини каирских књижара.

Главна дела: *Зејнат на председничковој сахрани*, кратке приче (1986); *Атијина гробница*, роман и кратке приче (1986); *О души која је постепено крадена*, кратке приче (1989); *Златна кочија не пење се у небо*, роман (1991); *Како сељанка меси тесто*, кратке приче (1992); *Опис славуја*, роман (1993); *Ал Башмури – прича над причама*, роман (1998).

С арапског превео Српко Лештарић